פרשת בחוקותי (תש"ד) פרק כ"ה

(סאלון זה הוא המשך סאלון בחוקותי תש"ג שעסק בפסוקי תברכות בראשונים לאלה שלא חשתמשו אשתקד בסאלון. הוא מועתקת כאן שאלה א' הנוגעת לברכות בכללן (ההדשה)

(xx א. מקשה אברבנאל: למה זה הי' יעודי התורה וסכרה כלה דברים בשמיים שזכרו בבריה הזה, ולא יעדה בשלמות הנפש... וסכר הנאמה אחר המות באשר הוא שלף כל האדם והצלחתו האמתית. וכבר שות שתו האויבים עם הכתוב הזה וכחיו היות ליסראל שכר נפשי אחר המות!

1. מי הם "האויבים"? 2. מה הן התשובות הטובות בפי החכמים הבאים?
רמב"ם: הלכות תשובה ט' הלכה א-ב; הכו"ל א' מעיפים ק"ד - ק"ט.
רמב"ע: דברים ל"ב ל"ט ד"ה אני אני החל "ן "ורבים אמרו" עד "כי עמק הוא".
רמב"ן: פרקנו י"ב ד"ה והתהלכתי החל מן "ילא הזכיר" עד "ועל דרך האמת".
רמב"ן: דברים י"א י"ג ד"ה בכל לבבכם ובכל נפשכם.)

ב. בהסואת הברכות והקללות.
1. רבוי הקללות.
רמב"ע י"ג ד"ה קוממיות החל מן "וריקי המח", לדבריו אלה הוסיף ר' נפתלי הלוי ויל בהעור: ויותר מזה אני אומר שהברכות שבות מהקללות ואת הטעם לבך לענין הלקת הברכות והקללות, תבין מרבוי הקללות חסדי ה' ורחמיו על עמו.
נסה להוכיח דברי רמ"ו המתאימים להנחת הידועה בדברי ז"ל: מרובה מדה טובה ממדת פורענות.

x2. א. הקבלה. נסה לבאר את סבת ה. הקבלה בתבאי ר"ל ניק לה?
א. אם בחוקותי תלכו ל"ד. ואם לא תשמעו לי
ואם חוקותי תמרו ולא תעשו את כל מ[illegible] ה[illegible]
ו[illegible]תם אותם ט"ו. ואם בחקותי תמאסו
ואם את משפטי תגעל ונפשכם
לבלתי עשות את כל מ[illegible]ותי
להפרכם את בריתי.

תוכל להעזר בתשובתך לשאלה זו בדברי רמב"ן ט"ו ד"ה ואם בחקותי תמאסו עד ועל דרך האמת; ספורנו ט"ו.

ג. שאלות ודיוקים ברש"י:
x1. ו' ד"ה ונתתי שלום. מקשה בעל דברי דוד: יש לדקדק מגלן שזהו דרך תירוץ על קושיה "שמא תאמרו..."? אמאי לא נאמר ש"ונתתי שלום" הוא הבטחה כשאר הבטחות, לא דרך קושיה ותירוץ?
נסה לענות על קושיותו.

2. ה' "חמשה מאה. הסבר את הרעיון הכלול בדבריו?
הרא"ם (ר' אליהו מזרחי): ויש להמה דאם כן באומר העולם דכתיב בהם (דברים ל"ב ל') "איכה ירדף אחד אלף ושנים יניסו רבבה" היה לו לומר "ושנים יניסו שני אלפים."? ענה על קושיתו!

x 3. ט' " והפרתי) ו"הפרתי
" והרבתי)
(והשוה לדבריו רמב"ן ד"ה ונפלו החל מן והפרתי. דברי ספרא אלה המובאים ברש"י תמוהים מאד. הסבר מהי התמיהה! השוה לדבריו כאן: בראשית א' כ"ב ד"ה פרו, רבו. נסה ליישב את התמיהה! בעל שפתי חכמים מתפק בהסבר פורמלי בלבד. נסה להוסיף עלי גם טעם הגיוני!

4. י"ג " אני ה' אלוקיכם. למה לא פרש כדרכו בכמה מקומות אחרים: ויקרא י"ט ל"ן ד"ה אשר הוצאתי עד ד"א; ויקרא כ"ה ל"ה ד"ה אשר הוצאתי ד"א; במדבר ט"ו מ"א ד"ה אשר הוצאתי אתכם.

ד. יא' ולא תגעל נפשי אתכם. רש"י - רמב"ן עד "אם בציון געלה נפשך".
1. הסבר מהי תמיהתו של הרמב"ן על פסוקנו.
2. התוכל לישב תמיהתו?
3. לכאורה נראה שיש גם שתירה מעין זו בין פסוק ל' לבין פסוק מ"ד.
כיצד מישבה רש"י ד"ה וגעלה נפשי.
4. שאלה דברי אברבנאל לפסוקנו: עם היות שהפלוסופים סלקו ההשגחה האלוקית מפרטי בני אדם באמרם שהיה נרעו במוקו יתי להשגיח בבני אדם - אמר "תבטרך, שלא יהיה הדבר כאשר חיבו כי לא תגעל נפשו אותם ולא תמאסם.
כיצד מישב אברבנאל א רמיהת הרמב"ן?
5. רל"ב"ג: ונתתי מרכב בתיכם כאשר תהיו באפן שלא תגעל נפשי אתכם.
[illegible] הוא סוגה מדעת המפרשים?

---

*אם לבם לב לשאלה בשאלות בפרשה בחב!